การประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิดการให้หรือรับสินบน จากการดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงาน ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๘

องค์การบริหารส่วนตำบลอาโพน
อำเภอบัวเชด จังหวัดสุรินทร์

คำนำ

สำนักงาน ป.ป.ช. ได้ส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันการทุจริต เพื่อให้ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแสดงเจตจำนงทางการเมืองในการต่อต้านการทุจริต ตลอดจนผลักดันให้มีการนำแผนดังกล่าว ไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมมาอย่างต่อเนื่อง นับตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๖๕ โดยในขณะนี้อยู่ในช่วงของแผนระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) ซึ่งหนึ่งในขั้นตอนที่มีความสำคัญในกระบวนการจัดทำแผนคือ การกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีการประเมินความเสี่ยงการทุจริต เพื่อให้หน่วยงานได้รับรู้ถึงประเด็นความเสี่ยงการทุจริตที่หน่วยงานนั้นมีอยู่ และจะได้วางแผนเพื่อป้องกันไม่ให้ความเสี่ยงการทุจริตนั้นเกิดขึ้น หรือเกิดผลกระทบน้อยลงมากที่สุด

กรอบแนวคิดเกี่ยวกับการประเมินความเสี่ยงการทุจริตและประพฤติมิชอบ คือ การขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวมหรือผลประโยชน์ทับซ้อน (Conflict of interests) หมายถึง การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการใดๆ หรือดำเนินการในกิจการสาธารณะที่เป็นการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่หรือความรับผิดชอบในกิจการของรัฐหรือองค์กรของรัฐ เพื่อประโยชน์ของรัฐ หรือเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม แต่เจ้าหน้าที่ของรัฐได้มีผลประโยชน์ส่วนตนเข้าไปแอบแฝง หรือเป็นผู้ที่มีส่วนได้เสียในรูปแบบต่างๆ หรือนำประโยชน์ส่วนตนเข้ามามีอิทธิผล องค์การบริหารส่วนตำบลอาโพนจึงได้จัดทำแผนการประเมินความเสี่ยงการทุจริต ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ ขึ้น เพื่อให้ทราบถึงสถานะความเสี่ยงการทุจริตของหน่วยงานว่ามีประเด็นใดบ้างที่มีความเสี่ยงการทุจริต ระดับความเสียหายที่จะเกิดขึ้นจากการทุจริต และจะสามารถดำเนินการเพื่อป้องกันหรือลดความรุนแรงจากการทุจริตต่างๆ นั้นได้อย่างไร

องค์การบริหารส่วนตำบลอาโพน

สารบัญ

เรื่อง **หน้า**

ส่วนที่ ๑ ความสำคัญของการประเมินความเสี่ยงการทุจริต

๑.๑ ที่มาและความสำคัญ ๑

๑.๒ วัตถุประสงค์หลักของการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต ๒

๑.๓ ขอบเขตการประเมินความเสี่ยงการทุจริต ๒

ส่วนที่ ๒ กรอบแนวคิดเกี่ยวกับการประเมินความเสี่ยงการทุจริตและประพฤติมิชอบ

๒.๑ การขัดกันแห่งผลประโยชน์ ๓

๒.๑.๑ ความหมาย ๓

๒.๑.๒ รูปแบบของการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม ๕

๒.๑.๓ กฎหมาย ป.ป.ช.เพื่อป้องกันการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคล และประโยชน์ส่วนรวม ๖

๒.๒ แผนปฏิบัติการป้องกันการทุจริตเพื่อยกระดับคุณธรรมและความโปร่งใส (พ.ศ.๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) ๗

๒.๒.๑ ความสำคัญและผลการดำเนินงานที่ผ่านมา ๗

ส่วนที่ ๓ ขั้นตอนการประเมินความเสี่ยงการทุจริต

๓.๑ การกำหนดเหตุการณ์ความเสี่ยง ๘

๓.๒ เกณฑ์กำหนดระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงการทุจริต (Likelihood) ๑๐

๓.๓ เกณฑ์กำหนดระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact) ที่ส่งผลต่อการดำเนินงาน ๑๑

๓.๔ กำหนดระดับความเสี่ยง (Degree of Risk) ๑๑

๓.๕ ดำเนินการประเมินความเสี่ยงการทุจริตของหน่วยงาน ๑๒

๓.๖ สรุปคะแนนของแต่ละเหตุการณ์ความเสี่ยง ๑๔

การรายงานผลการดำเนินงานตามแผนการประเมินความเสี่ยงการทุจริต ๑๙

ส่วนที่ ๑
ความสำคัญของการประเมินความเสี่ยงการทุจริต

๑.๑ ที่มาและความสำคัญ

การทุจริตและประพฤติมิชอบเป็นปัญหาสำคัญที่เกิดขึ้นมาอย่างต่อเนื่องยาวนาน และมีอยู่ทั่วทุกหนแห่ง รูปแบบการทุจริตก็มีความซับซ้อน ยากแก่การตรวจสอบมากขึ้น ตลอดจนผลกระทบจากการทุจริตนั้นก็ทวีความรุนแรงมากขึ้นเรื่อยๆ ก่อให้เกิดความเสียหายทั้งทางตรงและทางอ้อม ส่งผลต่อการพัฒนาประเทศในทุกมิติ ทั้งทางด้านสังคมที่ก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำและไม่เท่าเทียมของประชาชน ด้านเศรษฐกิจที่กระทบต่อความเชื่อมั่นของนักลงทุน และด้านการเมืองที่ทำให้เกิดความเสียหายต่อภาพลักษณ์ด้านความโปร่งใสของประเทศ

องค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ (Transparency International :TI) ได้เผยแพร่ผลคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index : CPI) ประจำปี พ.ศ.๒๕๖๕ ผลปรากฏว่าประเทศไทยได้ ๓๖ คะแนน จากคะแนนเต็ม ๑๐๐ คะแนน อยู่ในอันดับที่ ๑๐๑ จากจำนวนทั้งหมด ๑๘๐ ประเทศ สะท้อนให้เห็นว่าสถานการณ์การทุจริตของประเทศไทยยังอยู่ในสถานะที่ต้องได้รับการปรับปรุงอย่างเร่งด่วน

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ ซึ่งมีเป้าหมายหลักเพื่อให้ภาครัฐมีความโปร่งใส ปลอดการทุจริตและประพฤติมิชอบ ได้กำหนดแนวทางในการพัฒนาเพื่อป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ โดยให้ความสำคัญกับการปรับและหล่อหลอมพฤติกรรมของ “คน” ให้มีจิตสำนึกและพฤติกรรมที่ยึดมั่นในความซื่อสัตย์สุจริต โดยการเปลี่ยนแปลงวิธีคิด (Paradigm Shift) หรือ สามารถแยกแยะประโยชน์ส่วนตนออกจากประโยชน์ส่วนรวมได้ อีกทั้งยังได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนา “ระบบ” เพื่อลดจำนวนคดีทุจริตและประพฤติมิชอบในหน่วยงานภาครัฐ ผ่านการสร้างนวัตกรรมในการต่อต้านการทุจริตในหน่วยงานภาครัฐอย่างต่อเนื่อง เพื่อสนับสนุนให้การดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ มีความโปร่งใสตรวจสอบได้ในทุกขั้นตอนการดำเนินงาน โดยแนวทางการสร้างความโปร่งใสของหน่วยงานภาครัฐที่สำคัญประการหนึ่ง คือ “การประเมินความเสี่ยงการทุจริต” เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐมีมาตรการ ระบบ หรือแนวทางในการบริหารจัดการความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตขึ้นได้

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ เป็นหน่วยงานหลักในการจัดทำบริการสาธารณะและกิจกรรมสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น ถือเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาท้องถิ่นซึ่งนำไปสู่การพัฒนาทั่วทั้งประเทศ หากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นปราศจากการทุจริต และนำเงินงบประมาณมาพัฒนาท้องถิ่นของตนเองเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนอย่างแท้จริงแล้ว ประเทศไทยก็จะสามารถก้าวข้ามสถานะประเทศกำลังพัฒนา และมีความเจริญก้าวหน้าทัดเทียมนานาอารยะประเทศได้

มาตรการป้องกันการทุจริต สามารถช่วยลดความเสี่ยงที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตในองค์กรได้ ดังนั้น การประเมินความเสี่ยงด้านการทุจริต การออกแบบ และการปฏิบัติงาน ตามมาตรการควบคุมภายในที่เหมาะสม จะช่วยลดความเสี่ยงการทุจริตได้ ทั้งนี้ การนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงมาใช้ในองค์กรจะช่วยเป็นหลักประกันองค์กรในระดับหนึ่งว่าการดำเนินการขององค์กรจะไม่มีการทุจริต หรือในกรณีที่พบกับการทุจริตที่ไม่คาดคิด โอกาสที่จะประสบกับปัญหาน้อยกว่าองค์กรอื่น หรือหากเกิดความเสียหายขึ้นก็จะเป็นความเสียหายที่น้อยกว่าองค์กรที่ไม่มีการนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงมาใช้ เพราะได้มีการเตรียมการป้องกันล่วงหน้าไว้ การประเมินความเสี่ยงการทุจริตจึงเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการค้นหา หรือระบุจุดอ่อน (Weakness) ของระบบต่างๆ ภายในองค์กร ที่อาจเป็นช่องให้เกิดการทุจริต และเป็นการมุ่งหาความเป็นไปได้ (Potential) ที่จะเกิดการกระทำการทุจริตในอนาคต ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารองค์กรอย่างมีธรรมาภิบาล

๑.๒ วัตถุประสงค์หลักของการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต

๑) เพื่อสร้างมาตรการในการป้องกัน สกัดกั้น ลด และปิดโอกาสการทุจริต

๒) เพื่อให้ประชาชนเกิดความมั่นใจต่อการปฏิบัติตามกฎหมายและข้อบังคับต่างๆ

๓) เพื่อเพิ่มมูลค่าขององค์กรต่อผู้รับบริการ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมั่นใจในระบบธรรมาภิบาล และความซื่อตรงขององค์กร

๔) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของเจ้าหน้าที่รัฐ

๑.๓ ขอบเขตการประเมินความเสี่ยงการทุจริต

๑) การอนุมัติ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ.๒๕๕๘

๒) การใช้อำนาจตามกฎหมาย/การให้บริการตามภารกิจ

๓) การจัดซื้อจัดจ้าง

๔) การบริหารงานบุคคล

ส่วนที่ ๒
กรอบแนวคิดเกี่ยวกับการประเมินความเสี่ยงการทุจริตและประพฤติมิชอบ

๒.๑ การขัดกันแห่งผลประโยชน์

๒.๑.๑ ความหมาย

คำว่า **Conflict of Interest** มีผู้ให้คำแปลเป็นภาษาไทยไว้หลากหลาย เช่น “การขัดกันแห่งผลประโยชน์ส่วนบุคคลและผลประโยชน์ส่วนรวม” หรือ “การขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม” หรือ "การขัดกันระหว่างผลประโยชน์สาธารณะและผลประโยชน์ส่วนบุคคล " หรือ “ประโยชน์ทับซ้อน" หรือ "ผลประโยชน์ทับซ้อน" หรือ "ผลประโยชน์ขัดกัน" หรือบางท่านแปลว่า "ผลประโยชน์ขัดแย้ง" หรือ "ความขัดแย้งทางผลประโยชน์"

การขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม หรือที่เรียกว่า Conflict of Interest นั้น ก็มีลักษณะทำนองเดียวกันกับกฎศีลธรรม ขนบธรรมเนียมจารีตประเพณี หลักคุณธรรม จริยธรรม กล่าวคือ การกระทำใดๆ ที่เป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม เป็นสิ่งที่ควรหลีกเลี่ยง ไม่ควรจะกระทำ แต่บุคคลแต่ละคน แต่ละกลุ่ม แต่ละสังคม อาจเห็นว่าเรื่องใดเป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวมแตกต่างกันไป หรือเมื่อเห็นว่าเป็นการขัดกันแล้วยังอาจมีระดับของความหนักเบาแตกต่างกัน อาจเห็นแตกต่างกันว่าเรื่องใดกระทำได้กระทำไม่ได้แตกต่างกันออกไปอีก และในกรณีที่มีการฝ่าฝืนบางเรื่องบางคนอาจเห็นว่าไม่เป็นไร เป็นเรื่องเล็กน้อย หรืออาจเห็นเป็นเรื่องใหญ่ ต้องถูกประณามตำหนิ ติฉิน นินทา ว่ากล่าว ฯลฯ แตกต่างกันตามสภาพของสังคม

โดยพื้นฐานแล้ว เรื่องการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม เป็นกฎศีลธรรมประเภทหนึ่งที่บุคคลไม่พึงละเมิดหรือฝ่าฝืน แต่เนื่องจากมีการฝ่าฝืนกันมากขึ้น และบุคคลผู้ฝ่าฝืนก็ไม่มีความเกรงกลัวหรือละอายต่อการฝ่าฝืนนั้น สังคมก็ไม่ลงโทษหรือลงโทษไม่เพียงพอที่จะมีผลเป็นการห้ามการกระทำดังกล่าว และในที่สุดเพื่อหยุดยั้งเรื่องดังกล่าวนี้ จึงมีการตรากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการขัดกันแห่งผลประโยชน์มากขึ้น และเป็นเรื่องที่สังคมให้ความสนใจมากขึ้นตามลำดับ

"**ประโยชน์ส่วนบุคคล**" (Private Interests) คือ การที่บุคคลทั่วไปในสถานะเอกชนหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐในสถานะเอกชนได้ทำกิจกรรมหรือได้กระทำการต่างๆ เพื่อประโยชน์ส่วนตน ครอบครัว เครือญาติ พวกพ้อง หรือของกลุ่มในสังคมที่มีความสัมพันธ์กันในรูปแบบต่างๆ เช่น การประกอบอาชีพ การทำธุรกิจ การค้า การลงทุน เพื่อหาประโยชน์ในทางการเงินหรือในทางธุรกิจ เป็นต้น"

"**ประโยชน์ส่วนรวมหรือประโยชน์สาธารณะ**" (Public Interests) คือ การที่บุคคลใดๆ ในสถานะที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ (ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐในหน่วยงานของรัฐ) ได้กระทำการใดๆ ตามหน้าที่หรือได้ปฏิบัติหน้าที่อันเป็นการดำเนินการในอีกส่วนหนึ่งที่แยกออกมาจากการดำเนินการตามหน้าที่ในสถานะของเอกชน การกระทำการใดๆ ตามหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐจึงมีวัตถุประสงค์หรือมีเป้าหมายเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม หรือการรักษาประโยชน์ส่วนรวมที่เป็นประโยชน์ของรัฐ การทำหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐจึงมีความเกี่ยวเนื่องเชื่อมโยงกับอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย

และจะมีรูปแบบของความสัมพันธ์หรือมีการกระทำในลักษณะต่างๆ กันที่เหมือนหรือคล้ายกับการกระทำของบุคคลในสถานะเอกชน เพียงแต่การกระทำในสถานะที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐกับการกระทำในสถานะเอกชนจะมีความแตกต่างกันที่วัตถุประสงค์ เป้าหมายหรือประโยชน์สุดท้ายที่แตกต่างกัน"

"**การขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวมหรือผลประโยชน์ทับซ้อน** " (Conflict of interests) คือ การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการใดๆ หรือดำเนินการในกิจการสาธารณะที่เป็นการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่หรือความรับผิดชอบในกิจการของรัฐหรือองค์กรของรัฐ เพื่อประโยชน์ของรัฐหรือเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม แต่เจ้าหน้าที่ของรัฐได้มีผลประโยชน์ส่วนตนเข้าไปแอบแฝงหรือเป็นผู้ที่มีส่วนได้เสียในรูปแบบต่างๆ หรือนำประโยชน์ส่วนตนหรือความสัมพันธ์ส่วนตนเข้ามามีอิทธิพลหรือเกี่ยวข้องในการใช้อำนาจหน้าที่หรือดุลยพินิจในการพิจารณาตัดสินใจในการกระทำการใดๆ หรือดำเนินการดังกล่าวนั้น เพื่อแสวงหาประโยชน์ในทางการเงินหรือประโยชน์อื่นๆ สำหรับตนเองหรือบุคคลใดบุคคลหนึ่ง"

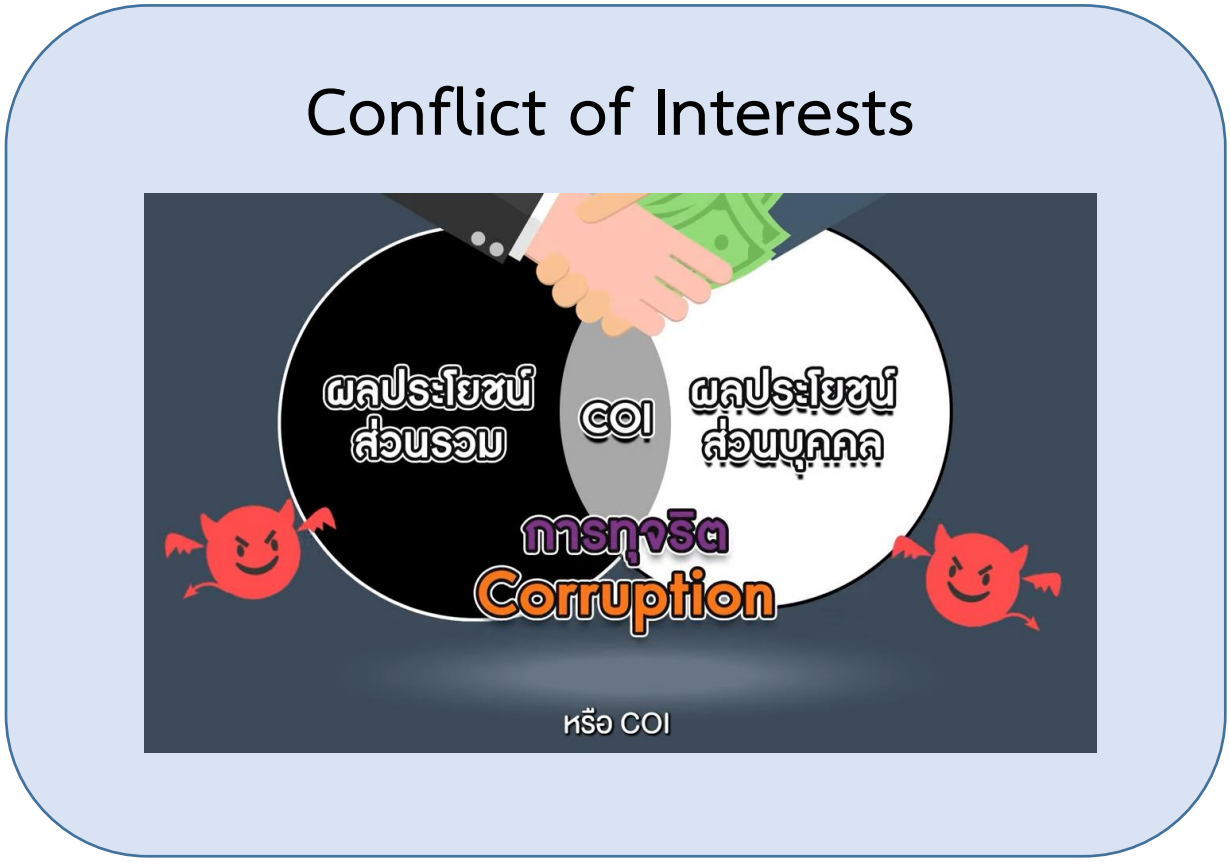

๒.๑.๒ รูปแบบของการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม

การขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวมมีได้หลายรูปแบบไม่จำกัดอยู่เฉพาะในรูปแบบของตัวเงินหรือทรัพย์สินเท่านั้น แต่รวมถึงผลประโยชน์อื่นๆ ที่ไม่ได้อยู่ในรูปแบบของตัวเงินหรือทรัพย์สินด้วย ทั้งนี้ **John Langford** และ **Kenneth Kernaghan** ได้จำแนกรูปแบบของการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม ออกเป็น ๙ รูปแบบ ดังนี้

๑) การรับผลประโยชน์ต่างๆ (Accepting benefits) ซึ่งผลประโยชน์ต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นทรัพย์สิน ของขวัญ การลดราคา การรับความบันเทิง การรับบริการ การรับการฝึกอบรม หรือสิ่งอื่นใดในลักษณะเดียวกันนี้ และผลจากการรับผลประโยชน์ต่างๆ นั้น ได้ส่งผลต่อการตัดสินใจของเจ้าหน้าที่ของรัฐในการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่

๒) การทำธุรกิจกับตนเอง (Self – dealing) หรือเป็นคู่สัญญา (Contracts) เป็นการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐโดยเฉพาะผู้มีอำนาจในการตัดสินใจ เข้าไปมีส่วนได้เสียในสัญญาที่ทำกับหน่วยงานที่ตนสังกัด โดยอาจจะเป็นเจ้าของบริษัทที่ทำสัญญาเอง หรือเป็นของเครือญาติ สถานการณ์เช่นนี้เกิดบทบาทที่ขัดแย้ง หรือเรียกได้ว่าเป็นทั้งผู้ซื้อและผู้ขายในเวลาเดียวกัน

๓) การทำงานหลังจากออกจากตำแหน่งหน้าที่สาธารณะหรือหลังเกษียณ (Post - employment) เป็นการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐลาออกหรือพ้นจากการปฏิบัติหน้าที่จากหน่วยงานของรัฐ และไปทำงานในบริษัทเอกชนที่ดำเนินธุรกิจประเภทเดียวกันหรือบริษัทที่มีความเกี่ยวข้องกับหน่วยงานเดิม โดยใช้อิทธิพลหรือความสัมพันธ์จากที่เคยดำรงตำแหน่งในหน่วยงานเดิมนั้น หาประโยชน์ให้กับบริษัทและตนเอง

๔) การทำงานพิเศษ (Outside employment or moonlighting) ในรูปแบบนี้มีได้หลายลักษณะ ไม่ว่าจะเป็นการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐตั้งบริษัทดำเนินธุรกิจ ที่เป็นการแข่งขันกับหน่วยงานหรือองค์กรสาธารณะที่ตนสังกัด หรือการรับจ้างพิเศษเป็นที่ปรึกษาโครงการ โดยอาศัยตำแหน่งในราชการสร้างความน่าเชื่อถือว่าโครงการของผู้ว่าจ้างจะไม่มีปัญหาติดขัดในการพิจารณาจากหน่วยงานที่ที่ปรึกษาสังกัดอยู่

๕) การรู้ข้อมูลภายใน (Inside information) เป็นสถานการณ์ที่เจ้าหน้าที่ของรัฐใช้ประโยชน์จากการที่ตนเองรับรู้ข้อมูลภายในหน่วยงาน และนำข้อมูลนั้นไปหาผลประโยชน์ให้กับตนเองหรือพวกพ้อง อาจจะไปหาประโยชน์โดยการขายข้อมูลหรือเข้าเอาประโยชน์เสียเอง

๖) การใช้ทรัพย์สินของราชการเพื่อประโยชน์ส่วนตัว (Using your employer's property for private advantage) เป็นการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐนำเอาทรัพย์สินของราชการซึ่งจะต้องใช้เพื่อประโยชน์ของทางราชการเท่านั้นไปใช้เพื่อประโยชน์ของตนเองหรือพวกพ้อง หรือการใช้ให้ผู้ใต้บังคับบัญชาไปทำงานส่วนตัว

๗) การนำโครงการสาธารณะลงในเขตเลือกตั้งเพื่อประโยชน์ทางการเมือง (Pork - barreling) เป็นการที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือผู้บริหารระดับสูงอนุมัติโครงการไปลงพื้นที่หรือบ้านเกิดของตนเอง หรือการใช้งบประมาณสาธารณะเพื่อหาเสียง

๘) การใช้ตำแหน่งหน้าที่แสวงหาประโยชน์แก่เครือญาติหรือพวกพ้อง (Nepotism) หรืออาจจะเรียกว่าระบบอุปถัมภ์พิเศษ เป็นการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐใช้อิทธิพลหรือใช้อำนาจหน้าที่ของตน เพื่อแสวงหาผลประโยชน์ให้แก่เครือญาติหรือพวกพ้องของตน

๙) การใช้อิทธิพลเข้าไปมีผลต่อการตัดสินใจของเจ้าหน้าที่รัฐ หรือหน่วยงานของรัฐอื่น (influence) คือ การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐอาศัยตำแหน่งหน้าที่ของตนเอง เข้าแทรกแซงหรือกดดันการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่อื่น เพื่อให้ปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบด้วยระเบียบและกฎหมายหรือฝ่าฝืนจริยธรรม

๒.๑.๓ กฎหมาย ป.ป.ช.เพื่อป้องกันการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม

หมวด ๖ การขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม

มาตรา ๑๒๖ นอกจากเจ้าพนักงานของรัฐที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้เป็นการเฉพาะแล้ว ห้ามมิให้กรรมการ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ และเจ้าพนักงานของรัฐที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ประกาศกำหนด ดำเนินกิจการดังต่อไปนี้

(๑) เป็นคู่สัญญาหรือมีส่วนได้เสียในสัญญาที่ทำกับหน่วยงานของรัฐที่เจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้นปฏิบัติหน้าที่ในฐานะที่เป็นเจ้าพนักงานของรัฐซึ่งมีอำนาจไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อมในการกำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบหรือดำเนินคดี

(๒) เป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทที่เข้าเป็นคู่สัญญากับหน่วยงานของรัฐที่เจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้นปฏิบัติหน้าที่ในฐานะที่เป็นเจ้าพนักงานของรัฐซึ่งมีอำนาจไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อมในการกำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบหรือดำเนินคดี เว้นแต่จะเป็นผู้ถือหุ้นในบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัดไม่เกินจำนวนที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

(๓) รับสัมปทานหรือคงถือไว้ซึ่งสัมปทานจากรัฐ หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือเข้าเป็นคู่สัญญากับรัฐ หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น อันมีลักษณะเป็นการผูกขาดตัดตอน หรือเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทที่รับสัมปทานหรือเข้าเป็นคู่สัญญาในลักษณะดังกล่าว ในฐานะที่เป็นเจ้าพนักงานของรัฐซึ่งมีอำนาจไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อมในการกำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบหรือดำเนินคดี เว้นแต่จะเป็นผู้ถือหุ้นในบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัดไม่เกินจำนวนที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

(๔) เข้าไปมีส่วนได้เสียในฐานะเป็นกรรมการ ที่ปรึกษา ตัวแทน พนักงานหรือลูกจ้างในธุรกิจของเอกชนซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับ ดูแล ควบคุม หรือตรวจสอบของหน่วยงานของรัฐที่เจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้นสังกัดอยู่หรือปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเป็นเจ้าพนักงานของรัฐ ซึ่งโดยสภาพของผลประโยชน์ของธุรกิจของเอกชนนั้นอาจขัดหรือแย้งต่อประโยชน์ส่วนรวม หรือประโยชน์ทางราชการ หรือกระทบต่อความมีอิสระ ในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้น

ให้นำความในวรรคหนึ่ง มาใช้บังคับกับคู่สมรสของเจ้าพนักงานของรัฐตามวรรคหนึ่งด้วย โดยให้ถือว่าการดำเนินกิจการของคู่สมรสเป็นการดำเนินกิจการของเจ้าพนักงานของรัฐ เว้นแต่เป็นกรณีที่คู่สมรสนั้นดำเนินการอยู่ก่อนที่เจ้าพนักงานของรัฐจะเข้าดำรงตำแหน่ง

คู่สมรสตามวรรคสองให้หมายความรวมถึงผู้ซึ่งอยู่กินกันฉันสามีภริยาโดยมิได้จดทะเบียนสมรสด้วย ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

เจ้าพนักงานของรัฐที่มีลักษณะตาม (๒) หรือ (๓) ต้องดำเนินการไม่ให้มีลักษณะดังกล่าวภายในสามสิบวันนับแต่วันที่เข้าดำรงตำแหน่ง

มาตรา ๑๒๗ ห้ามมิให้กรรมการ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ ผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูงและผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด ดำเนินการใดตามมาตรา ๑๒๖ (๔) ภายในสองปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง

มาตรา ๑๒๘ ห้ามมิให้เจ้าพนักงานของรัฐผู้ใดรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้จากผู้ใด นอกเหนือจากทรัพย์สินหรือประโยชน์อันควรได้ตามกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับ ที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เว้นแต่การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาตามหลักเกณฑ์และจำนวนที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

ความในวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับกับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากบุพการี ผู้สืบสันดาน หรือญาติที่ให้ตามประเพณี หรือตามธรรมจรรยาตามฐานานุรูป

บทบัญญัติในวรรคหนึ่งให้ใช้บังคับกับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดของผู้ซึ่งพ้นจากการเป็นเจ้าพนักงานของรัฐมาแล้วยังไม่ถึงสองปีด้วยโดยอนุโลม

๒.๒ แผนปฏิบัติการป้องกันการทุจริตเพื่อยกระดับคุณธรรมและความโปร่งใส (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)

๒.๒.๑ ความสำคัญและผลการดำเนินงานที่ผ่านมา

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานที่มีความสำคัญยิ่งในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ ปัจจุบันมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน ๗,๘๕๐ แห่ง ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานของรัฐภายใต้โครงสร้างการจัดระเบียบบริหารราชการตามหลักการกระจายอำนาจการปกครอง ที่มุ่งเน้นการกระจายอำนาจจากส่วนกลางลงสู่ท้องถิ่นและเป็นกลไกหนึ่งในการส่งเสริมการปกครองในระบอบประชาธิปไตย เป็นหน่วยงานหลักในการจัดทำบริการสาธารณะและกิจกรรมสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น ถือเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาท้องถิ่นซึ่งนำไปสู่การพัฒนาทั่วทั้งประเทศ หากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นปราศจากการทุจริต นำเงินงบประมาณมาพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง พัฒนาเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนอย่างแท้จริงแล้ว ประเทศชาติก็จะมีความเจริญก้าวหน้าทัดเทียมนานาอารยะประเทศ การพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เกิดความยั่งยืน รัฐจะต้องให้ความเป็นอิสระแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยยึดหลักแห่งการปกครองชุมชนของตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น และส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานหลักในการจัดทำบริการสาธารณะ รวมทั้งมีส่วนร่วมในการตัดสินใจแก้ไขปัญหาในระดับพื้นที่ ส่วนการกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะทำได้เท่าที่จำเป็นตามกรอบกฎหมายกำหนด และต้องเป็นไปเพื่อการคุ้มครองประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น

ตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๖๑ - ๒๕๖๕ สำนักงาน ป.ป.ช. ได้ดำเนินการส่งเสริมให้ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่ง แสดงเจตจำนงทางการเมืองในการต่อต้านการทุจริตอย่างเป็นรูปธรรม ด้วยการจัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันการทุจริต และนำแผนไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบริหารงานด้วยความโปร่งใส มีความเข้มแข็งในการบริหารราชการตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี หรือหลักธรรมาภิบาล บังเกิดประโยชน์สุขแก่ประชาชน อันเป็นการยกระดับมาตรฐานในการป้องกันการทุจริตให้ครอบคลุมพื้นที่ทั่วทั้งประเทศ ด้วยการสร้างกลไกในการป้องกันการทุจริตขึ้นในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ส่วนที่ ๓
ขั้นตอนการประเมินความเสี่ยงการทุจริต

๓.๑ การกำหนดเหตุการณ์ความเสี่ยง โดยใช้หลักการจากรูปแบบของการขัดกันแห่งผลประโยชน์ หรือการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม ตามที่สำนักงานคณะกรรมการป้องกันการทุจริตแห่งชาติกำหนดมาเป็นแนวทางในการกำหนดเหตุการณ์ความเสี่ยง ๙ ลักษณะ ดังนี้

รูปแบบที่ ๑ การรับผลประโยชน์ต่างๆ (Accepting benefits)

ตัวอย่างเหตุการณ์ความเสี่ยง

๑. การรับทรัพย์สินที่อาจคำนวณเป็นเงินได้จากผู้ใด นอกเหนือจากทรัพย์สินที่ควรได้ตามกฎหมาย กฎหรือข้อบังคับ

๒. การรับของขวัญ ของฝากจากบุคคลที่มาติดต่อราชการ

๓. การรับบริจาคเพื่อประโยชน์ส่วนตนจากบุคคลภายนอก

๔. การรับประโยชน์อื่นใดจากบุคคลภายนอก

รูปแบบที่ ๒ การทำธุรกิจกับตนเอง (Self - dealing) หรือเป็นคู่สัญญา (Contracts)

ตัวอย่างเหตุการณ์ความเสี่ยง

๑. การเข้าเป็นคู่สัญญาหรือมีส่วนได้ส่วนเสียในสัญญาที่ทำกับหน่วยงานของรัฐที่เจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้นปฏิบัติหน้าที่ อาทิ การเป็นคู่สัญญากับตนเอง การซื้อของจากบริษัทของพรรคพวก เพื่อน ญาติ นอมินี

๒. การกระทำอันมีลักษณะเป็นการผูกขาดตัดตอนทางการค้า ก่อให้เกิดการแข่งขันที่ไม่เป็นธรรม

๓. การปฏิบัติหน้าที่เพื่อเอื้อประโยชน์ต่อธุรกิจของตนเองหรือพวกพ้อง หรือใช้อำนาจของตนในการหาผลประโยชน์ทางอ้อม

รูปแบบที่ ๓ การทำงานหลังจากออกจากตำแหน่งหน้าที่สาธารณะหรือหลังเกษียณ (Post - employment)

ตัวอย่างเหตุการณ์ความเสี่ยง

๑. การเข้าเป็นกรรมการ ที่ปรึกษา ตัวแทน พนักงาน หรือลูกจ้างในธุรกิจของเอกชนซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับ ดูแล ควบคุม หรือตรวจสอบของหน่วยงานของรัฐที่เจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้นสังกัดอยู่

๒. การเข้าเป็นกรรมการ ที่ปรึกษา ตัวแทน พนักงาน หรือลูกจ้างในธุรกิจของเอกชนซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับ ดูแล ควบคุม หรือตรวจสอบของหน่วยงานของรัฐที่เจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้นสังกัดอยู่หลังพ้นจากตำแหน่ง

๓. การใช้ประโยชน์จากการที่เคยมีตำแหน่งหน้าที่เข้ามาแทรกแซงการทำงานของหน่วยงานผู้ใต้บังคับบัญชาเดิม ให้เอื้อประโยชน์แก่บริษัทที่ตนไปทำงานหลังเกษียณ หรือใช้ความสนิทสนมเพื่อติดต่อกับบุคคลที่ปฏิบัติงานอยู่ในหน่วยงาน

รูปแบบที่ ๔ การทำงานพิเศษ (Outside employment or moonlighting)

ตัวอย่างเหตุการณ์ความเสี่ยง

๑. การอาศัยตำแหน่งหน้าที่ไปรับงานพิเศษให้กับเอกชน โดยขัดต่อตำแหน่งหน้าที่ของตนเอง

๒. จัดตั้งบริษัทดำเนินธุรกิจที่เป็นการแข่งขันกับหน่วยงานที่ตนสังกัดหรือปฏิบัติหน้าที่อยู่

๓. รับจ้างเป็นที่ปรึกษาโครงการ โดยอาศัยตำแหน่งหน้าที่ในราชการสร้างความน่าเชื่อถือว่าโครงการของผู้ว่าจ้างจะไม่มีปัญหาติดขัดในการพิจารณาจากหน่วยงานที่ที่ปรึกษาสังกัดอยู่

รูปแบบที่ ๕ การรู้ข้อมูลภายใน (Inside information)

ตัวอย่างเหตุการณ์ความเสี่ยง

๑. การรู้ข้อมูลภายในและการนำข้อมูลไปใช้เพื่อแสวงหาประโยชน์ให้กับตนเองและพวกพ้อง เช่น การให้ข้อมูลเกี่ยวกับการเวนคืนที่ดินแก่ญาติพี่น้อง เพื่อให้ไปกว้านซื้อที่ดินในราคาถูกและขายต่อให้รัฐในราคาแพงหรือการให้ข้อมูลของบริษัทอื่นที่เข้ามายื่นซองประมูลกับหน่วยงานที่ตนปฏิบัติหน้าที่อยู่แก่บริษัทของญาติหรือคนที่รู้จัก เพื่อให้มีความได้เปรียบในการแข่งขัน

รูปแบบที่ ๖ การใช้ทรัพย์สินของราชการเพื่อประโยชน์ส่วนตัว (Using your employer's property for private advantage)

ตัวอย่างเหตุการณ์ความเสี่ยง

๑. การนำทรัพย์สินของราชการไปใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตัว เช่น รถยนต์ส่วนกลาง วัสดุ อุปกรณ์เครื่องใช้สำนักงาน ฯลฯ

๒. การไม่รักษาเวลาและการใช้เวลาราชการไปเพื่อประโยชน์ส่วนตน เช่น การใช้เวลาราชการไปเพื่อประกอบอาชีพเสริม การลงชื่อปฏิบัติงานนอกเวลาราชการโดยมิได้อยู่ปฏิบัติงานจริง การไปราชการต่างจังหวัดโดยไม่คำนึงถึงจำนวนวันที่เหมาะสม

รูปแบบที่ ๗ การนำโครงการสาธารณะลงในเขตเลือกตั้งเพื่อประโยชน์ทางการเมือง (Pork - barreling)

ตัวอย่างเหตุการณ์ความเสี่ยง

๑. ผู้บริหารใช้งบประมาณไปเพื่อกิจกรรมที่มีลักษณะเป็นการประชาสัมพันธ์ตนเอง

๒. ผู้บริหารอนุมัติโครงการที่เอื้อประโยชน์ต่อผู้ที่ให้การสนับสนุน (หัวคะแนน)

๓. ผู้บริหารอนุมัติโครงการสาธารณะ เช่น ถนน หรือสะพาน โดยใช้ชื่อหรือนามสกุลของตนเป็นชื่อของถนน หรือสะพาน

รูปแบบที่ ๘ การใช้ตำแหน่งหน้าที่แสวงหาประโยชน์แก่เครือญาติหรือพวกพ้อง (Nepotism)

ตัวอย่างเหตุการณ์ความเสี่ยง

๑. การใช้โอกาสในตำแหน่งช่วยเหลือหรือรับบุคคลใกล้ชิดของตนเองเข้าทำงานโดยไม่ได้คำนึงถึงหลักความรู้ความสามารถ

๒. การใช้โอกาสในตำแหน่งช่วยเหลือญาติหรือพวกพ้องให้ได้เป็นคู่สัญญากับหน่วยงานที่ตนสังกัด

๓. การใช้โอกาสในตำแหน่งช่วยเหลือญาติหรือพวกพ้องให้พ้นจากความรับผิด หรือให้ได้รับโทษน้อยกว่าที่ควรจะเป็น

๔. การใช้ดุลยพินิจของผู้บังคับบัญชาในการพิจารณาแต่งตั้ง หรือเลื่อนขั้นเงินเดือน หรือพิจารณาความดีความชอบ เพื่อเอื้อประโยชน์ให้กับบุคคลบางรายโดยไม่เหมาะสม ไม่โปร่งใส หรือไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้เพื่อการนั้นๆ

รูปแบบที่ ๙ การใช้อิทธิพลเข้าไปมีผลต่อการตัดสินใจของเจ้าหน้าที่รัฐ หรือหน่วยงานของรัฐอื่น (influence)

ตัวอย่างเหตุการณ์ความเสี่ยง

๑. การอาศัยอำนาจในตำแหน่งหน้าที่ของตนเข้าไปมีอิทธิพลในหน่วยงานของรัฐต่างๆ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานของรัฐนั้นกระทำการ หรือไม่กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อประโยชน์ของตนเองหรือพวกพ้อง อันเป็นการแทรกแซงการทำงานภายในของหน่วยงานรัฐนั้น เช่น นายกเทศมนตรีใช้อำนาจในตำแหน่ง กดดันให้ผู้อำนวยการโรงเรียนของรัฐในพื้นที่ รับบุตรหลานของตนเองเข้าเป็นนักเรียนโดยไม่ต้องสอบ

๓.๒ เกณฑ์กำหนดระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงการทุจริต (Likelihood)

ตารางระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงการทุจริต (Likelihood)		
ระดับ	**โอกาสที่จะเกิด**	**คำอธิบาย**
๕	**สูงมาก**	มีโอกาสเกิดขึ้นเป็นประจำ หรือ
		มีโอกาสเกิดขึ้นมากกว่า ๕ ครั้ง / ปี
๔	**สูง**	มีโอกาสเกิดขึ้นบ่อยครั้ง หรือ
		มีโอกาสเกิดขึ้นไม่เกิน ๔ ครั้ง / ปี
๓	**ปานกลาง**	มีโอกาสเกิดขึ้นบางครั้ง หรือ
		มีโอกาสเกิดขึ้นไม่เกิน ๓ ครั้ง / ปี
๒	**น้อย**	มีโอกาสเกิดขึ้นน้อยครั้ง หรือ
		มีโอกาสเกิดขึ้นไม่เกิน ๒ ครั้ง / ปี
๑	**น้อยมาก**	มีโอกาสเกิดขึ้นได้ยาก หรือ
		มีโอกาสเกิดขึ้น ๑ ครั้ง / ปี

หมายเหตุ : สามารถปรับเปลี่ยนคำอธิบายได้ตามความเหมาะสมกับระดับความเสี่ยงของหน่วยงาน

๓.๓ เกณฑ์กำหนดระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact) ที่ส่งผลต่อการดำเนินงาน

ตารางระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact)			
ระดับ	**โอกาสที่จะเกิด**	**คำอธิบาย (ผลกระทบทางด้านการเงิน)**	**คำอธิบาย (ผลกระทบที่ไม่ใช่ทางด้านการเงิน)**
๕	**สูงมาก**	ความเสียหายตั้งแต่ ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาทขึ้นไป	- เกิดความเสียหายต่อรัฐ เจ้าหน้าที่ถูกลงโทษชี้มูลความผิด เข้าสู่กระบวนการยุติธรรม - เกิดการฟ้องร้องต่อศาล หรือหน่วยงานกำกับดูแล องค์กรตรวจสอบทำการตรวจสอบความเสียหายที่เกิดขึ้น
๔	**สูง**	ความเสียหายตั้งแต่ ๕๐๐,๐๐๐ บาท ถึง ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท	- ภาพลักษณ์ของหน่วยงานติดลบเรื่องความโปร่งใส สื่อมวลชน สื่อสังคมออนไลน์ลงข่าวอย่างต่อเนื่อง และสังคมให้ความสนใจ มีการร้องเรียนต่อสื่อมวลชนและมีการออกข่าว
๓	**ปานกลาง**	ความเสียหายตั้งแต่ ๒๕๐,๐๐๐ บาท ถึง ๕๐๐,๐๐๐ บาท	- หน่วยตรวจสอบภายใน/ภายนอกเข้าตรวจสอบข้อเท็จจริง - มีการส่งหนังสือร้องเรียนและตั้งคำถามต่อการทำงานโดยไม่ได้รับคำตอบที่ชัดเจน
๒	**น้อย**	ความเสียหายตั้งแต่ ๑๐๐,๐๐๐ บาท ถึง ๒๕๐,๐๐๐ บาท	- มีคนร้องเรียน แจ้งเบาะแส
๑	**น้อยมาก**	ความเสียหายตั้งแต่ ๑๐๐,๐๐๐ บาท หรือน้อยกว่า	ปรากฏข่าวลือที่อาจพาดพิงคนภายในหน่วยงาน/เริ่มมีความกังวลและสอบถามข้อมูล

หมายเหตุ : สามารถปรับเปลี่ยนคำอธิบายได้ตามความเหมาะสมกับระดับความเสี่ยงของหน่วยงาน

๓.๔ กำหนดระดับความเสี่ยง (Degree of Risk) โดยใช้ระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงการทุจริต (Likelihood) คูณด้วยระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact) ซึ่งระดับความเสี่ยงกำหนดไว้เป็น ๔ ระดับ และจัดทำแผนภูมิความเสี่ยง (Risk Map)

ระดับความเสี่ยง = โอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงการทุจริต x ระดับความรุนแรงของผลกระทบ

Degree of Risk = Likelihood x Impact

ลำดับ	ระดับความเสี่ยง	ช่วงคะแนน
๑	ความเสี่ยงระดับ**สูงมาก** (Extreme Risk : E)	๑๕ คะแนนขึ้นไป
๒	ความเสี่ยงระดับ**สูง** (High Risk : H)	๑๐ - ๑๔
๓	ความเสี่ยงระดับ**ปานกลาง** (Moderate Risk : M)	๕ - ๙
๔	ความเสี่ยงระดับ**ต่ำ** (Low Risk : L)	น้อยกว่า ๕ คะแนน

ระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต

แผนภูมิความเสี่ยง (Risk Score)					
โอกาส (Likelihood)	ผลกระทบ (Impact)				
	๑	๒	๓	๔	๕
๕	ปานกลาง (๕ x ๑ = ๕)	สูง (๕ x ๒ = ๑๐)	สูงมาก (๕ x ๓ = ๑๕)	สูงมาก (๕ x ๔ = ๒๐)	สูงมาก (๕ x ๕ = ๒๕)
๔	ต่ำ (๔ x ๑ = ๔)	ปานกลาง (๔ x ๒ = ๘)	สูง (๔ x ๓ = ๑๒)	สูงมาก (๔ x ๔ = ๑๖)	สูงมาก (๔ x ๕ = ๒๐)
๓	ต่ำ (๓ x ๑ = ๓)	ปานกลาง (๓ x ๒ = ๖)	ปานกลาง (๓ x ๓ = ๙)	สูง (๓ x ๔ = ๑๒)	สูงมาก (๓ x ๕ = ๑๕)
๒	ต่ำ (๒ x ๑ = ๒)	ต่ำ (๒ x ๒ = ๔)	ปานกลาง (๒ x ๓ = ๖)	ปานกลาง (๒ x ๔ = ๘)	สูง (๒ x ๕ = ๑๐)
๑	ต่ำ (๑ x ๑ = ๑)	ต่ำ (๑ x ๒ = ๒)	ต่ำ (๑ x ๓ = ๓)	ต่ำ (๑ x ๔ = ๔)	ปานกลาง (๑ x ๕ = ๕)

๓.๕ ดำเนินการประเมินความเสี่ยงการทุจริตของหน่วยงาน การกำหนดเหตุการณ์ความเสี่ยงในแต่ละรูปแบบของการขัดกันแห่งผลประโยชน์ โดยต้องพิจารณาให้มีความสอดคล้องกับรูปแบบของการขัดกันแห่งผลประโยชน์นั้นๆ ด้วย และสรุปคะแนนความเสี่ยงการทุจริตโดยใช้ค่าฐานนิยม หรือ ค่าเฉลี่ย (ในกรณีที่ไม่สามารถหาค่าฐานนิยมได้)

ค่าฐานนิยม คือ ค่ากลางหรือตัวเลขที่มีจำนวนซ้ำกันมากที่สุดในแต่ละชุดข้อมูล โดยมีเงื่อนไขว่าในแต่ละชุดข้อมูลจะมีค่าฐานนิยมได้แค่ ๑ ตัว ถ้ามีมากกว่านั้นให้ถือว่าไม่มีฐานนิยม

ค่าเฉลี่ย คือ ค่ากลางชนิดหนึ่งซึ่งได้มาจากการนำผลรวมของสมาชิกทุกตัวมาหารด้วยจำนวนสมาชิกทั้งหมดในชุดข้อมูล

การประเมินความเสี่ยงการทุจริต โดยใช้หลักการขัดกันแห่งผลประโยชน์

ที่	เหตุการณ์ความเสี่ยงทุจริต	โอกาส	ผลกระทบ	รวม
ความเสี่ยงทุจริตในการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ.๒๕๕๘				
๑	การเรียกรับเงินหรือผลประโยชน์จากผู้มาติดต่อราชการ เพื่อแลกกับการบริการที่รวดเร็วขึ้น	๑	๑	๑
๒	การรับของขวัญ ของฝากจากผู้มาติดต่อราชการ	๑	๑	๑
๓	มีการเรียกรับเงินหรือประโยชน์ตอบแทนอื่นจากผู้รับบริการในการขออนุมัติหรืออนุญาตต่างๆ นอกเหนือจากค่าธรรมเนียมปกติ หรือตามที่กฎหมายกำหนด	๑	๑	๑

คะแนนความเสี่ยง = ๑ คะแนน, ความเสี่ยงระดับ**ต่ำ** (Low Risk : L)

* ใช้ค่าฐานนิยม (๑,๑,๑) = ๑

ที่	เหตุการณ์ความเสี่ยงทุจริต	โอกาส	ผลกระทบ	รวม
ความเสี่ยงทุจริตในการใช้อำนาจตามกฎหมาย/การให้บริการตามภารกิจ				
๑	การนำทรัพย์สินของราชการไปใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตัว เช่น รถยนต์ส่วนกลาง วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องใช้สำนักงาน ฯลฯ	๒	๑	๒
๒	บุคลากรไม่ให้ความสำคัญกับการปฏิบัติงาน มีการเรียกรับเงินหรือประโยชน์อื่นใดเพื่อการปฏิบัติหน้าที่	๑	๑	๑
๓	ผู้บริหารอนุมัติโครงการที่เอื้อประโยชน์ต่อผู้ให้การสนับสนุน (หัวคะแนน) หรือผู้ที่ให้ผลประโยชน์ตอบแทน/สินบน	๑	๑	๑
๔	การใช้โอกาสในตำแหน่งช่วยเหลือญาติหรือพวกพ้องให้พ้นจากความรับผิด หรือให้ได้รับโทษน้อยกว่าที่ควรจะเป็น	๑	๑	๑

คะแนนความเสี่ยง = ๑ คะแนน, ความเสี่ยงระดับ**ต่ำ** (Low Risk : L)

* ใช้ค่าฐานนิยม (๒,๑,๑,๑) = ๑

การประเมินความเสี่ยงการทุจริต โดยใช้หลักการขัดกันแห่งผลประโยชน์

ที่	เหตุการณ์ความเสี่ยงทุจริต	โอกาส	ผลกระทบ	รวม
ความเสี่ยงทุจริตในการจัดซื้อจัดจ้าง				
๑	เจ้าหน้าที่มีการเรียกรับสินบนจากผู้รับเหมาหรือบริษัทอื่นใดเพื่อให้ได้เป็นคู่สัญญากับหน่วยงาน	๒	๑	๒
๒	เจ้าหน้าที่มีการเรียกรับสินบนเพื่อให้การตรวจรับงานจ้างเป็นไปด้วยความเรียบร้อย	๑	๑	๑
๓	การบริหารการเงิน งบประมาณ การจัดซื้อจัดจ้าง การจัดหาพัสดุ ไม่เป็นไปตามระเบียบที่เกี่ยวข้อง หรือไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ในบางขั้นตอนมีเจ้าหน้าที่เข้าไปมีส่วนได้ส่วนเสีย หรือเข้าไปเรียกรับทรัพย์สิน	๑	๑	๑

คะแนนความเสี่ยง = ๑ คะแนน, ความเสี่ยงระดับ**ต่ำ** (Low Risk : L)

* ใช้ค่าฐานนิยม (๒,๑,๑) = ๑

ที่	เหตุการณ์ความเสี่ยงทุจริต	โอกาส	ผลกระทบ	รวม
ความเสี่ยงทุจริตในการบริหารงานบุคคล				
๑	การใช้โอกาสในตำแหน่งช่วยเหลือหรือรับบุคคลใกล้ชิดของตนเองเข้าทำงาน โดยไม่คำนึงถึงหลักความรู้ความสามารถ และมีการเรียกรับสินบน	๑	๑	๑
๒	มีการเรียกรับสินบนในการบรรจุแต่งตั้ง โยกย้าย โอนตำแหน่งหรือเลื่อนขั้นเงินเดือน หรือพิจารณาความดีความชอบ	๑	๑	๑

คะแนนความเสี่ยง = ๑ คะแนน, ความเสี่ยงระดับ**ต่ำ** (Low Risk : L)

* ใช้ค่าฐานนิยม (๑,๑) = ๑

๓.๖ สรุปคะแนนของแต่ละเหตุการณ์ความเสี่ยง โดยใช้ค่าฐานนิยมหรือค่าเฉลี่ย (ในกรณีที่ไม่สามารถหาค่าฐานนิยมได้) เพื่อกำหนดระดับความเสี่ยงและจัดลำดับความสำคัญว่าเหตุการณ์ความเสี่ยงใด มีความจำเป็นที่จะต้องได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วน พร้อมกำหนดมาตรการ/แนวทางแก้ไข สำหรับในแต่ละเหตุการณ์ความเสี่ยง โดยใช้แนวทางการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการป้องกันการทุจริตเพื่อยกระดับคุณธรรมและความโปร่งใสขององค์การบริหารส่วนตำบลอาโพน (พ.ศ.๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) เป็นหลัก

ตารางสรุปคะแนนความเสี่ยงการทุจริต

ที่	เหตุการณ์ความเสี่ยงทุจริต	ระดับความเสี่ยง	มาตรการ/วิธีการในการบริหารจัดการความเสี่ยง
๑	**การพิจารณาอนุมัติ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ.๒๕๕๘**		
	๑. การเรียกรับเงินหรือผลประโยชน์จากผู้มาติดต่อราชการ เพื่อแลกกับการบริการที่รวดเร็วขึ้น ๒. การรับของขวัญ ของฝากจากผู้มาติดต่อราชการ ๓. มีการเรียกรับเงินหรือประโยชน์ตอบแทนอื่นจากผู้รับบริการในการขออนุมัติหรืออนุญาตต่างๆ นอกเหนือจากค่าธรรมเนียมปกติ หรือตามที่กฎหมายกำหนด	๑ คะแนน ความเสี่ยงระดับ**ต่ำ** (Low Risk : L)	**มิติที่ ๑** ๑. โครงการพัฒนาความรู้ด้านกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน ๒. มาตรการส่งเสริมการปฏิบัติงานตามประมวลจริยธรรม ๓. โครงการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน **มิติที่ ๒** ๑. มาตรการ No Gift Policy ๒. โครงการเสริมสร้างวัฒนธรรมการให้บริการอย่างเท่าเทียม ๓. มาตรการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน ๔. โครงการพัฒนาระบบการให้บริการประชาชนผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ (E-Service) **มิติที่ ๓** ๑. กิจกรรมบูรณาการทุกภาคส่วนเพื่อต่อต้านการทุจริต **มิติที่ ๔** ๑. มาตรการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต ๒. มาตรการจัดการในกรณีได้รับทราบ หรือรับแจ้งหรือตรวจสอบพบการทุจริต ๓. มาตรการจัดให้มีระบบและช่องทางการรับเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับการทุจริต

ที่	เหตุการณ์ความเสี่ยงทุจริต	ระดับความเสี่ยง	มาตรการ/วิธีการในการบริหารจัดการความเสี่ยง
๒	**การใช้อำนาจตามกฎหมาย/การให้บริการตามภารกิจ**		
	๑. การนำทรัพย์สินของราชการไปใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตัว เช่น รถยนต์ส่วนกลาง วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องใช้สำนักงาน ฯลฯ ๒. บุคลากรไม่ให้ความสำคัญกับการปฏิบัติงาน มีการเรียกรับเงินหรือประโยชน์อื่นใดเพื่อการปฏิบัติหน้าที่ ๓. ผู้บริหารอนุมัติโครงการที่เอื้อประโยชน์ต่อผู้ให้การสนับสนุน (หัวคะแนน) หรือผู้ที่ให้ผลประโยชน์ตอบแทน/สินบน ๔. การใช้โอกาสในตำแหน่งช่วยเหลือญาติหรือพวกพ้องให้พ้นจากความรับผิด หรือให้ได้รับโทษน้อยกว่าที่ควรจะเป็น	๑ คะแนน ความเสี่ยงระดับ**ต่ำ** (Low Risk : L)	**มิติที่ ๑** ๑. โครงการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน ๒. โครงการฝึกอบรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างวัฒนธรรมองค์กรสุจริต ๓. มาตรการส่งเสริมการปฏิบัติงานตามประมวลจริยธรรม **มิติที่ ๒** ๑. มาตรการส่งเสริมคุณธรรมและความโปร่งใส ๒. มาตรการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน ๓. โครงการเสริมสร้างความโปร่งใสในการใช้ทรัพย์สินของทางราชการ ๔. มาตรการเปิดเผยข้อมูลสาธารณะและกำกับติดตามการเผยแพร่ข้อมูลสาธารณะ ๕. มาตรการประเมินความคุ้มค่าในการบริหารงาน **มิติที่ ๓** ๑. กิจกรรมบูรณาการทุกภาคส่วนเพื่อต่อต้านการทุจริต **มิติที่ ๔** ๑. โครงการจัดทำแผนการตรวจสอบภายในประจำปี ๒. กิจกรรมติดตามประเมินผลการควบคุมภายใน ๓. โครงการส่งเสริมความรู้ด้านกฎ ระเบียบ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องสำหรับผู้บริหารและสมาชิกสภาท้องถิ่น

ที่	เหตุการณ์ความเสี่ยงทุจริต	ระดับความเสี่ยง	มาตรการ/วิธีการในการบริหารจัดการความเสี่ยง
๓	**การจัดซื้อจัดจ้าง**		
	๑. เจ้าหน้าที่มีการเรียกรับสินบนจากผู้รับเหมาหรือบริษัทอื่นใดเพื่อให้ได้เป็นคู่สัญญากับหน่วยงาน ๒. เจ้าหน้าที่มีการเรียกรับสินบนเพื่อให้การตรวจรับงานจ้างเป็นไปด้วยความเรียบร้อย ๓. การบริหารการเงิน งบประมาณ การจัดซื้อจัดจ้าง การจัดหาพัสดุ ไม่เป็นไปตามระเบียบที่เกี่ยวข้อง หรือไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ในบางขั้นตอนมีเจ้าหน้าที่เข้าไปมีส่วนได้ส่วนเสีย หรือเข้าไปเรียกรับทรัพย์สิน	๑ คะแนน ความเสี่ยงระดับ**ต่ำ** (Low Risk : L)	**มิติที่ ๑** ๑. โครงการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ความรู้ด้านกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานให้แก่บุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้บริหารและสมาชิกสภาท้องถิ่น ๒. โครงการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน **มิติที่ ๒** ๑. มาตรการแสดงเจตนารมณ์ในการนำหลักคุณธรรมมาใช้ในการบริหารงานของผู้บริหาร ๒. กิจกรรมวิเคราะห์ผลการจัดซื้อจัดจ้างประจำปี ๓. มาตรการป้องกันการใช้จ่ายงบประมาณที่ไม่สมควร ผิดวัตถุประสงค์ ไม่มีประสิทธิภาพ **มิติที่ ๓** ๑. กิจกรรมบูรณาการทุกภาคส่วนเพื่อต่อต้านการทุจริต **มิติที่ ๔** ๑. มาตรการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต ๒. โครงการส่งเสริมความรู้ด้านกฎ ระเบียบ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องสำหรับผู้บริหารและสมาชิกสภาท้องถิ่น

ที่	เหตุการณ์ความเสี่ยงทุจริต	ระดับความเสี่ยง	มาตรการ/วิธีการในการบริหารจัดการความเสี่ยง
๔	**การบริหารงานบุคคล**		
	๑. การใช้โอกาสในตำแหน่งช่วยเหลือหรือรับบุคคลใกล้ชิดของตนเองเข้าทำงาน โดยไม่คำนึงถึงหลักความรู้ความสามารถ และมีการเรียกรับสินบน ๒. มีการเรียกรับสินบนในการบรรจุแต่งตั้ง โยกย้าย โอนตำแหน่งหรือเลื่อนขั้นเงินเดือน หรือพิจารณาความดีความชอบ	๑ คะแนน ความเสี่ยงระดับ**ต่ำ** (Low Risk : L)	**มิติที่ ๑** ๑. มาตรการส่งเสริมการปฏิบัติงานตามประมวลจริยธรรม ๒. โครงการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน **มิติที่ ๒** ๑. มาตรการแสดงเจตนารมณ์ในการนำหลักคุณธรรมมาใช้ในการบริหารงานของผู้บริหาร ๒. มาตรการการสร้างความโปร่งใสในการบริหารงานบุคคล ๓. กิจกรรมสร้างความโปร่งใสในการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือน ๔. มาตรการจัดทำข้อตกลงการปฏิบัติราชการตามหลักธรรมาภิบาล **มิติที่ ๓** ๑. กิจกรรมประเมินผลการปฏิบัติราชการ **มิติที่ ๔** ๑. โครงการจัดทำแผนการตรวจสอบภายในประจำปี ๒. กิจกรรมติดตามประเมินผลการควบคุมภายใน ๓. มาตรการจัดให้มีระบบและช่องทางการรับเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับการทุจริต

การรายงานผลการดำเนินงานตามแผนการประเมินความเสี่ยงการทุจริต

เป็นการจัดทำแบบรายงานผลการดำเนินงานตามแผนการประเมินความเสี่ยงการทุจริตต่อผู้บริหาร โดยองค์การบริหารส่วนตำบลอาโพนได้กำหนดห้วงระยะเวลาของการรายงานผลเป็น รอบ ๖ เดือน และรอบปีงบประมาณ ตามแบบการรายงาน ดังนี้

แบบรายงานผลการดำเนินงานตามแผนบริหารความเสี่ยงการทุจริตและประพฤติมิชอบ
ขององค์การบริหารส่วนตำบลอาโพน อำเภอบัวเชด จังหวัดสุรินทร์
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. .....(รอบ .....)

ชื่อโครงการ/กิจกรรม	.....
ประเด็น/ขั้นตอน/กระบวนการดำเนินงาน	.....
เหตุการณ์ความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้น	.....
มาตรการป้องกันเพื่อไม่ให้เกิดการทุจริต	....
ระดับความเสี่ยง	ระดับ.....
สถานการณ์ดำเนินการจัดการความเสี่ยง	☐ ยังไม่ได้ดำเนินการ ☐ เฝ้าระวัง และติดตามต่อเนื่อง ☐ เริ่มดำเนินการไปบ้างแล้ว แต่ยังไม่ครบถ้วน ☐ ต้องปรับปรุงมาตรการป้องกันการทุจริตให้เหมาะสมยิ่งขึ้น ☐ เหตุผลอื่น (โปรดระบุ).....
รายละเอียดข้อมูลการดำเนินการ	
ตัวชี้วัด	
ผลการดำเนินงาน	
ผู้รายงาน	
หน่วยงาน	
วัน/เดือน/ปี ที่รายงาน	